

Nr 440.

Av herr **Sandberg**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 199, angående ändring i villkoren för statsbidrag från statens avdikningsanslag.

I Kungl. Maj:ts proposition, nr 199, angående ändring i villkoren för statsbidrag från statens avdikningsanslag föreslås den ändringen i de år 1926 antagna bestämmelserna för erhållande av ifrågavarande bidrag, att detta hädanefter skulle kunna erhållas till högst hälften av den av Kungl. Maj:t godkända kostnaden för torrlägningsarbetet, utan avseende å huruvida och i vad mån i företaget ingår åker eller ständigt slätter- och betesvall eller endast oodlad jord.

Om denna tacknämliga förändring av riksdagen antages, återföres bestämmelserna för detta anslag i viss mån till vad de varit före år 1926. Den 1926 införda bestämmelsen om statsbidragets reducering med hänsyn till båtnaden av företaget föreslås dock alltfört skola kvarstå. Det synes dock föreligga goda skäl för borttagande av denna bestämmelse, som medför avsevärd inskränkning i bidragsbeloppet, åtminstone vad Norrland och Dalarna beträffar.

Hushållningssällskapens förvaltningsutskott i dessa landsdelar hava också varit eniga i detta avseende och kraftigt understrukit önskvärdheten av att här ifrågavarande bestämmelse upphäves.

Västernorrlands, Västerbottens och Gävleborgs läns hushållningssällskaps förvaltningsutskott hava sålunda anført bl. a.:

”Det nu tillämpade systemet med anslag i visst förhållande till båtnaden medför, att anslagsbeloppet procentiskt taget blir lägst vid de mest räntabla företagen. Utan att vilja förringa de skäl, som tala för det nuvarande systemet, torde dock icke kunna förnekas, att det ur nationalekonomisk synpunkt vore riktigare att hava anslagsgivningen så ordnad, att den i främsta rummet framlockade utförandet av företag med hög båtnad. Av angivna orsaker hålla förvaltningsutskotten före, att bestämmelsen om anslagsbeloppets reducering vid högre uppskattad båtnad torde böra bortfalla.”

Däri hava Norrbottens och Kopparbergs läns hushållningssällskaps förvaltningsutskott instämt, och det förstnämnda har därvid anført bl. a.:

”Anslagsstorlekens beroende av båtnadsuppskattningen har medfört, att i regel anslaget utgår med väsentligt mindre belopp än de 50 procent av kostnaden, som förut utgick. Även om det är teoretiskt riktigt, att de mest räntabla företagen erhålla minsta anslaget, så blir den praktiska verkan därav den, att de sämre företagen gynnas med högre anslag på de bättre företagens bekost-

nad, varför företagarna hellre välja de förstnämnda, då de lättare ekonomisera dem. Denna båtnadsuppskattning motverkar sålunda syftemålet med avdikningsanslaget.

Det är så mycket större anledning frångå båtnadsuppskattningen, då det visar sig, att det dröjer ej bara år utan tiotal år, innan denna båtnad gör sig gällande, d. v. s. innan företaget är uppodlat och i hävd. Den jordägare, som genomför företaget, får sålunda sällan njuta frukterna av båtnaden annat än till en liten del, utan det är i regel de efterkommande, som draga största nyttan av företaget. Det synes då rättmätigt, att det allmänna påtager sig kostnaden för den båtnad, kommande släkten få njuta av företaget, och att denna icke kommer att inverka på företagarens anslag för utförandet av företaget.

De företag, där anslagen till följd av båtnadsuppskattningen sjunkit ned till 30 procent, ja 20 procent av kostnaden, torde heller icke komma till utförande, då jordbrukarna näppeligen våga ikläda sig de övriga kostnaderna för dylika företags genomförande.”

Utskottet ansåge fördenskull, att ifrågavarande bestämmelse borde helt bortfalla, åtminstone vad de norrländska företagen beträffade.

Norrländ och Dalarne hava förut genom de för norrländska avdikningsanslaget gällande bestämmelserna varit ställda i gynnsammare ställning än det övriga landet, beträffande statshjälp för torrlägningsverksamheten. Genom de nya för hela landet gällande bestämmelserna för statens avdikningsanslag och den nu föreslagna ändringen i dessa torde andra delar av riket än Norrland och Dalarne komma i en gynnsammare ställning än förut beträffande bidragens storlek. Utan att vilja bestrida det befogade därutinnan i och för sig, synes det vara tydligt, att Norrland och Dalarne däremot kommit i ett sämre läge i detta fall än före 1926. De skäl av klimatisk och ekonomisk natur m. fl. orsaker, som motiverade det högre bidraget till dessa landsdelar, torde emellertid alltfört kvarstå.

Det måste därför anses vara välbefogat, att de nämnda områdena fortfarande få en något kraftigare handräckning från statens sida, då det gäller det här ifrågavarande kulturarbetet.

Med stöd av det anförda får jag alltså hemställa,

att riksdagen måtte besluta att godkänna sådan ändring i gällande villkor för statsbidrag från statens avdikningsanslag, att statsbidrag må, utan avseende å huruvida och i vad mån i företaget ingår åker eller ständig slätter- och betesvall, kunna av Kungl. Maj:t beviljas till högst *hälften* av den av Kungl. Maj:t godkända kostnaden såväl för torrlägningsarbetet, tegeller täckdikning däri ej inberäknad, som ock för undersökningen och förrättningen jämte erforderliga kartor och handlingar, med iakttagande tillika, dels att i den mån, båtnadsvärdet överstiger kostnaden, bidraget skall undergå skälig minsk-

ning, dels ock att beträffande de undantagsfall, där kostnaden överstiger båtnadsvärdet, bidraget skall beräknas till högst hälften av nämnda värde,

dock att statsbidragets reducering med hänsyn till båtnaden icke skall gälla för Norrland och Dalarne.

Stockholm den 10 april 1929.

O. E. Sandberg.